

Bryssel 2.3.2022
COM(2022) 83 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, EUROOPPA-
NEUVOSTOLLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA
SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE**

**Eurooppalainen kasvumalli:
tavoitteena vihreä, digitaalinen ja sopeutumiskykyinen talous**

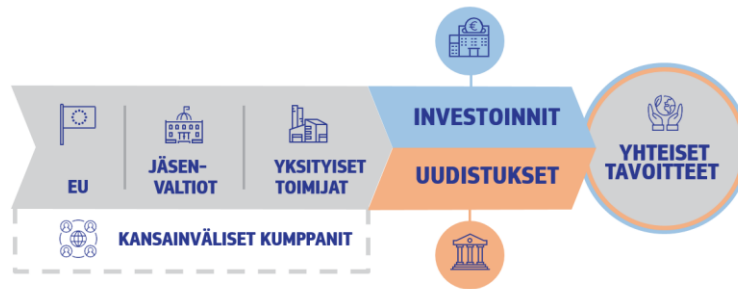
1. JOHDANTO

Euroopan taloudessa on käynnissä ennennäkemätön muutos kohti oikeudenmukaista vihreää ja digitaalista tulevaisuutta. Globaaleihin näkymiin ja turvallisuuskäytännöihin liittyy kuitenkin suuria epävarmuustekijöitä. Kevästä 2021 lähtien talous on elpynyt voimakkaasti covid-19-pandemiasta. Tuotanto on noussut pandemiaa edeltävälle tasolle muun muassa EU:n ja jäsenvaltioiden toteuttamien poikkeuksellisten tukitoimien ansiosta. Pandemia ja EU:n politiikkatoimet ovat nopeuttaneet EU:n talouden vihreää ja digitaalista siirtymää ja osoittaneet, että EU:n talouden sopeutumiskykyä on tarpeen lujittaa. Lisäksi Venäjän hyökkäys Ukrainaan heikentää Euroopan ja koko maailman turvallisuutta ja vakautta ja asettaa EU:lle välittömiä haasteita.

Nopeasti paheneva geopoliittinen tilanne korostaa tarvetta tehdä tiivistä yhteistyötä kansainvälisten kumppaneiden kanssa ja vahvistaa kestävä kasvun ohjelmaa pitkällä aikavälillä. Unionin olisi nyt enemmän kuin koskaan tehtävä yhteistyötä kansainvälisten kumppaneidensa kanssa, jotta voidaan yhdistää voimat yhteisiin haasteisiin vastaamiseksi ja edistää rauhaa ja vakautta, sääntöpohjaista kansainvälistä järjestystä ja tehokasta monenvälisyyttä. Koordinoidut toimet, joilla unioni ja sen kansainväliset kumppanit vastaavat Ukrainaan kohdistettuun hyökkäykseen, osoittavat, miten unioni voi pyrkiä näihin tavoitteisiin. Samaan aikaan on ilmaantunut uusia riskien ja epävarmuuden lähteitä, joihin on puututtava. Useimmat yritykset ja toimitusketjut pystyivät sopeutumaan ja joustamaan pandemian aikana. Elpymisvaihe ja Ukrainaan kohdistettuun hyökkäykseen liittyvät viimeaikaiset tapahtumat ovat kuitenkin tuoneet esiin monia haavoittuvuuksia muun muassa energia-alalla. Näihin on puututtava, jotta voidaan edistää eurooppalaista elämäntapaa, ylläpitää kasvua ja parantaa sopeutumiskykyä pitkällä aikavälillä. Viime viikkojen tapahtumat ja nopeasti paheneva geopoliittinen tilanne vahvistavat, että meneillään olevaa talouden rakennemuutosta on tarpeen nopeuttaa. Huomiota ei näissäkään olosuhteissa saa siirtää pois EU:n prioriteeteista.

Euroopan talouden kasvumallin painopisteistä, kuten vihreän ja digitaalisen siirtymän tukemisesta sekä unionin taloudellisen ja sosiaalisen sopeutumiskyvyn vahvistamisesta, vallitsee laaja yksimielisyys. Nämä painopisteet edistävät yhdessä kilpailukykyisen kestävyuden tavoitetta. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää rakenteellisia muutoksia EU:n talouteen, myös kansallisella ja alueellisella tasolla. Siirtyminen kohti kestävä, sopeutumiskykyistä ja osallistavaa talousmallia, jonka mahdollistavat digitaalisten ja vihreiden teknologioiden ja taitojen laajempi levittäminen ja käyttöönotto, auttaa vastaamaan Euroopan keskeisiin haasteisiin, parantamaan sen asemaa maailmanlaajuisena johtajana ja vahvistamaan sen avointa strategista riippumattomuutta. Tämänhetkessä tilanteessa tällä on entistäkin suurempaa merkitystä. Samalla on huolehdittava siitä, että talousmalli on oikeudenmukainen, ja suojeltava niitä, joihin siirtymä vaikuttaa eniten. Näitä ovat erityisesti henkilöt, joilla ei ole keinoja tai taitoja hyödyntää siirtymää kaikilta osin. Euroopan talouden rakennemuutos onnistuu vain, jos se on oikeudenmukainen ja osallistava ja jos kaikki voivat hyötyä vihreän ja digitaalisen siirtymän tarjoamista mahdollisuuksista.

Euroopan talouden rakennemuutos perustuu kahteen yhtä tärkeään tekijään: investointeihin ja uudistuksiin. Kunnianhimoisten ja toisiaan vahvistavien investointien ja uudistusten toteuttaminen on ratkaisevan tärkeää siirtymän toteuttamisessa. Yhtäältä investoinnit ovat keskeisiä pitkäkestoisen ja kestävä kasvun kannalta ja ennakoedellytys nopeutetulle vihreälle ja digitaaliselle siirtymälle. Toisaalta talouden rakenteiden ja sääntelykehyksen olisi tuettava talouden rakennemuutosta ja kannustettava investointeihin. Uudistuksia tarvitaan kaikilla tasoilla, jotta voidaan poistaa erityisiä investointien esteitä, parantaa tuote- ja työmarkkinoiden toimintaa, muuttaa tuotantotapoja ja kulutustottumuksia sekä vahvistaa sosioekonomista sopeutumiskykyä.

Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi kaikki olemassa olevat välineet on otettava käyttöön johdonmukaisesti. Jotta voidaan saavuttaa ilmastoneutraalius vuoteen 2050 mennessä ja hyödyntää digitaalisen vuosikymmenen tarjoamat mahdollisuudet ja samalla lujittaa taloudellista, alueellista ja sosiaalista sopeutumiskykyä, toimiin on tartuttava välittömästi. Kokonaisilla toimialoilla ja alueilla käynnistetään laaja rakennemuutos, joka johtaa työvoiman uudelleenkohdentamiseen ja muuttuviin osaamisvaatimuksiin. Myös kulutustottumukset muuttuvat. Investointitarpeiden laajuus edellyttää sekä julkisen että yksityisen sektorin osallistumista, ja valtaosan investoinneista on tultava yksityiseltä sektorilta.

NextGenerationEU-väline, mukaan lukien elpymis- ja palautumistukiväline, ja EU:n talousarvio antavat kipeästi kaivatun sysäyksen elpymiselle. Pandemian vaikutuksia on pystytty vaimentamaan ottamalla nopeasti käyttöön uusia EU:n välineitä, kuten eurooppalainen hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tilapäinen tukiväline (SURE) ja koronaviruksen vaikutusten lieventämistä koskeva investointialoite (CRII). Elpymis- ja palautumistukivälineellä edistetään elpymistä tukemalla jäsenvaltioissa toteutettavia uudistuksia ja investointeja avustuksin ja lainoin. Elpymis- ja palautumistukiväline on luonteeltaan väliaikainen. Siinä keskitytään kestäviin ja kasvua edistäviin uudistuksiin ja investointeihin, ja sen vaikutukset ovat pitkäkestoisia. Kansallisen ja EU:n tason yksityisiä ja julkisia investointeja on jatkettava ajan mittaan. Koska valtaosa investoinneista, joilla rahoitetaan vihreää ja digitaalista siirtymää ja lujitetaan sopeutumiskykyä, tulee yksityiseltä sektorilta, julkiset investoinnit olisi kohdennettava tarkoituksenmukaisesti ja niillä olisi voitava houkutellessa yksityisiä investointeja. Parhaillaan käydään keskusteluja siitä, miten nämä tavoitteet voitaisiin parhaiten saavuttaa ja miten samalla voitaisiin vähentää suurta julkista velkaa kasvua edistävällä tavalla.

Yhteisen kehyksen ja säännösten avulla olisi tuettava EU:n tavoitteita ja luotava kotitalouksille ja yrityksille oikeanlaisia kannustimia. Tässä yhteydessä on tärkeää, että edistytään uudistusohjelman toteuttamisessa EU:n tasolla ja hyväksytään nopeasti ja pannaan täytäntöön 55-valmiuspakettiin liittyvät komission ehdotukset sekä EU:n digitaalistrategian perustana olevat ehdotukset. Tämä on keskeistä Pariisin sopimuksen ja kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta.

Sisämarkkinat ovat Euroopan arvokkain taloudellinen valtti ja tärkein sopeutumiskyvyn lähde. Sisämarkkinat tarjoavat eurooppalaisille yrityksille varmuutta, mittakaavaetuja ja maailmanlaajuisen ponnahduslaudan ja kuluttajille laadukkaan ja laajan tuotevalikoiman. Pandemia on osoittanut, että jos sisämarkkinat eivät toimi, siitä kärsivät kaikki: niin kuluttajat, toimialat, palvelut ja suuret yritykset kuin myös monet pk-yritykset toimitusketjussa. Tämän vuoksi komissio pyrkii jatkossakin vapauttamaan sisämarkkinoiden koko potentiaalin, poistamaan olemassa olevia esteitä ja lujittamaan sisämarkkinoiden sopeutumiskykyä. Se pohtii, miten tuleviin kriiseihin voitaisiin varautua paremmin, myös tavaroiden vapaan liikkuvuuden varmistamiseksi. On huolehdittava siitä, että toimitusketjut ovat häiriönsietokykyisiä, jotta voidaan taata muun muassa logistiikka ja toimitusvarmuus tietyillä talouden avainaloilla. Tästä syystä on monipuolistettava toimituslähteitä ja

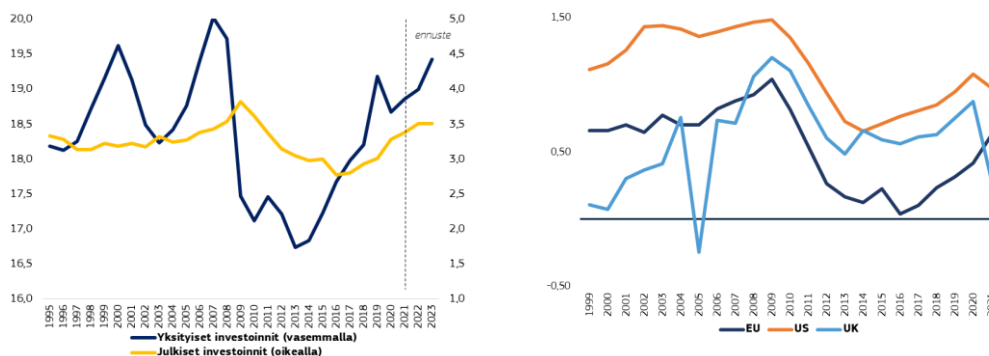
investoitava innovaatioihin ja uusiin valmiuksiin. On myös tärkeää puuttua työvoima- ja osaamisvajeeseen sekä kyberuhkiin. Jotta yksityisiä investointeja saataisiin liikkeelle tehokkaammin, tarvitaan päättäväisiä toimia, joilla saatetaan valmiiksi pankkiunioni ja edistytään nopeasti pääomamarkkinaunionin, myös kestävästä rahoituksesta koskevien toimien, toteuttamisessa. Lisäksi on olennaisen tärkeää toteuttaa Euroopan osaamisohjelma. Laajempia tavoitteita edistetään myös muilla toimilla, kuten verotuksella, kauppapolitiikalla ja talouden ohjausjärjestelmällä.

Tämän tiedonannon tarkoituksena on edistää johtajien epävirallisia keskusteluja Euroopan talouskasvumallista. On tärkeää toteuttaa EU:n tasolla sovitut toimenpiteet kaikilta osin, koordinoita kaikkien asiaankuuluvien toimijoiden – myös EU:n, jäsenvaltioiden ja yksityisen sektorin – toimia sekä edistää keskeisiä investointeja ja uudistuksia, jotka ovat pitkällä aikavälillä kestävä kasvun ja kaikkien EU:n kansalaisten hyvinvoinnin edellytys. Koska edessä olevat haasteet ovat luonteeltaan maailmanlaajuisia, EU:n ja kansainvälisen tason toimilla on suurta merkitystä. Jäsenvaltioiden lisäksi on tärkeää saada mukaan myös yksityisiä toimijoita.

2. INVESTOIMINEN EUROOPAN TULEVAISUUTEEN

EU:n investointimenot vähenivät voimakkaasti finanssikriisin jälkimainingeissa. Finanssikriisin jälkeen reaali-investoinnit vähenivät EU:ssa 15 prosenttia vuoden 2007 tasosta ja pysyivät selvästi historiallisen suuntauksensa alapuolella useiden vuosien ajan. Suhteessa BKT:hen yksityiset investoinnit alkoivat elpyä vähitellen vuodesta 2014. Julkiset investoinnit alkoivat elpyä hitaasti vasta vuodesta 2016 ja pysyivät häidin tuskin poistojen tasolla. Jos julkiset investoinnit pysyvät alhaisina, julkinen pääomakanta alkaa heiketä vähitellen.

Kaavio 1: Julkiset ja yksityiset bruttoinvestoinnit EU:ssa (% suhteessa BKT:hen) – vasemmanpuoleinen kaavio; unionin ja muiden kansainvälisten kumppaneiden julkiset nettoinvestoinnit (% suhteessa BKT:hen) – oikeanpuoleinen kaavio

Lähde: Komission yksiköt. Investoinnilla tarkoitetaan kiinteän pääoman muodostusta.

Investoinnit vähenivät vuoden 2020 alkupuoliskolla taloudellisen toiminnan romahtamisen vuoksi. Nyt ne on tarkoitus nostaa poliittisilla tukitoimilla pandemiaa edeltäneen tason yläpuolelle. Sekä yksityisten että julkisten investointien odotetaan ylittävän pandemiaa edeltävän tason vuonna 2022. Kantavana voimana ovat raha- ja finanssipoliittiset tukitoimet, yhteinen sitoumus välttää ennenaikainen paluu julkisen talouden vakauttamiseen sekä lisäinvestoinnit, jotka saadaan NextGenerationEU-välineestä ja EU:n talousarviosta. Tämä vahvistaa, että olemme oikealla tiellä. Laadukkaita investointeja tarvitaan kuitenkin lisää, jotta voidaan saavuttaa vuoteen 2030 ulottuvat vihreän ja digitaalisen siirtymän tavoitteet. Lisäksi menneen vuosikymmenen kriisit ovat osoittaneet, että on tärkeää tukea investointeja uudistuksilla.

Vihreä siirtymä tarjoaa tilaisuuden saattaa Eurooppa uudelle kestävän ja osallistavan kasvun tielle. Tarvitaan kiireellisiä toimia, ja kuluva vuosikymmen on tältä osin ratkaiseva. Vihreä siirtymä auttaa myös alentamaan energiakustannuksia ja vähentämään riippuvuutta fossiilisten polttoaineiden tuonnista ja parantaa siten unionin energia- ja resurssivarmuutta. Geopoliittinen tilanne ja energian hintojen viimeaikainen kehitys korostavat, että tätä muutosta on tarpeen nopeuttaa. Siirtymä tuo myös mukanaan muutoksia teollisuudenaloihin ja elintarvikejärjestelmään. Lisäksi se edellyttää rakennusten perusparantamista, edistää kestävä ja älykästä liikkumista sekä luo uusia työpaikkoja ja liiketoimintamahdollisuuksia kiertotaloudessa.

Siirtymään liittyy kuitenkin myös haasteita. Vihreä siirtymä voi onnistua vain, jos ihmiset asetetaan etusijalle ja huolehditaan niistä, joihin siirtymä vaikuttaa eniten. Tämän vuoksi komissio on nostanut oikeudenmukaisuuden politiikkatoimiensa keskiöön niin Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa kuin 55-valmiuspaketissakin. Lisäksi ehdotuksessa neuvoston suosituksiksi oikeudenmukaisesta siirtymisestä ilmastoneutraaliuteen¹ annetaan ohjeita, jotka auttavat jäsenvaltioita laatimaan ja toteuttamaan toimenpidepaketteja, joissa käsitellään kattavasti siirtymään liittyviä työllisyysnäkökohtia ja sosiaalisia näkökohtia.

Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa² esitetään etenemissuunnitelma, jolla puututaan ilmastoon ja ympäristöön liittyviin haasteisiin ja pyritään tekemään unionin taloudesta kestävä oikeudenmukaisella ja osallistavalla tavalla. Pariisin sopimuksen mukaisesti unioni on sitoutunut vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä vuoteen 2030 mennessä vähintään 55 prosenttia vuoden 1990 tasoista.³ Kaikkien politiikkatoimien mobilisoimiseksi ja voimassa olevien sääntöjen sovittamiseksi Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteisiin komissio on ehdottanut EU:n tasolla 55-valmiuspakettia⁴, jonka avulla on tarkoitus tarkistaa kaikkia asiaankuuluvia politiikkavälineitä. Komissio on myös yksilöinyt⁵ useita lisätoimia, jotka ovat tarpeen, jotta voidaan saavuttaa Euroopan vihreän kehityksen ohjelman ympäristötavoitteet, mukaan lukien biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojeleminen, saastumisen torjunta ja talouskasvun irrottaminen luonnonvarojen käytöstä.

Vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi vuotuisia investointeja on lisättävä tällä vuosikymmenellä (2021–2030) noin 520 miljardilla eurolla edelliseen vuosikymmeneen verrattuna.⁶ Tällaisista investoinneista on yhteiskunnalle suurta hyötyä. Toimien toteuttamatta jättäminen tulisi paljon kalliimmaksi. Näistä vuotuisista

¹ Ehdotus neuvoston suosituksiksi oikeudenmukaisesta siirtymisestä ilmastoneutraaliuteen, COM(2021) 801 final.

² Komission tiedonanto ”Euroopan vihreän kehityksen ohjelma”, COM(2019) 640 final. Ks. myös 15. tammikuuta 2020 annettu Euroopan parlamentin päätöslauselma ja 11. joulukuuta 2020 annetut Eurooppa-neuvoston päätelmät.

³ Lisäksi unioni on sitoutunut saavuttamaan ilmastoneutraaliuden vuoteen 2050 mennessä. Ks. asetus (EU) 2021/1119 puitteiden vahvistamisesta ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi (EUVL L 243, 9.7.2021, s. 1).

⁴ Tiedonanto ”Valmiina 55:een: Vuoden 2030 ilmastotavoitteesta totta matkalla kohti ilmastoneutraaliutta”, COM(2021) 550 final.

⁵ Esimerkiksi seuraavat tiedonannot: ”Vuoteen 2030 ulottuva EU:n maaperästrategia”, COM(2021) 699 final, ”Uusi EU:n metsästrategia 2030”, COM(2021) 572 final, ”Vuoteen 2030 ulottuva EU:n biodiversiteettistrategia”, COM(2020) 380 final, ”Uusi kiertotalouden toimintasuunnitelma”, COM(2020) 98 final sekä EU:n toimintasuunnitelma ”Kohti ilman, veden ja maaperän saasteettomuutta”, COM(2021) 400 final.

⁶ Tiedonanto ”EU:n talous covid-19-pandemian jälkeen: vaikutukset talouden ohjausjärjestelmään”, COM(2021) 662 final, s. 17.

lisäinvestoinneista 390 miljardia euroa käytettäisiin talouden irtautumiseen hiilestä ja erityisesti energia-alaan, mukaan lukien energiaan liittyvät investoinnit rakennus- ja liikennealalla.⁷ Niiden vuotuisten lisäinvestointien, joita tarvitaan vihreän siirtymän muiden (kuin ilmastoon ja energiaan liittyvien) ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi, arvioidaan olevan suuruudeltaan noin 130 miljardia euroa. On tarpeen investoida myös ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja keskeisiin teknologioihin, kuten akkuihin, aurinkopaneeleihin ja vetyyn, jotka mahdollistavat vihreän siirtymän ja EU:n tulevan kasvun. Lisäksi on tarpeen investoida työvoiman ammattitaidon parantamiseen, uusien taitojen hankkimiseen sekä koulutukseen. Nämä investointipyrkimykset auttavat myös EU:n alueita hyödyntämään kaikilta osin potentiaaliaan ja erilaisia kilpailuetujaan.

Tämä energiainvestointitarpeen kasvu yli 50 prosentilla verrattuna historialliseen kehityssuuntaan johtuu pääasiassa siitä, että talous on irrotettava hiilestä. Lisäinvestoinnit tukevat pyrkimyksiä taata toimitusvarmuus. Jäljempänä olevassa taulukossa eritellään toimialat, joilla tällaisia energiaan liittyviä investointeja on tehtävä. Energian tarjontapuolella investointikohteita ovat uusi infrastruktuuri, mukaan lukien uusiutuva energia, energian varastointi, sähköverkkojen nykyaikaistaminen, kaasun ja sähköverkkojen yhteenliittäminen sekä uusien polttoaineiden, kuten synteettisten polttoaineiden, kehittäminen. Energian kysyntäpuolella investointikohteita ovat teollisuus, asunnot, palvelut ja liikenne.

Taulukko 1: Ilmasto- ja energiapolitiikan vuotuiset lisäinvestointitarpeet (miljardia euroa)

Tarjonta	Sähköverkko	31
	Voimalaitokset, ml. lämpökattilat ja uudet polttoaineet	25
Kysyntä	Teollisuus	14
	Kotitaloudet	92
	Palvelut	54
	Liikenne	175
Yhteensä		392

Lähde: Komission yksiköiden asiakirjassa SWD(2021) 621 final olevan taulukon 7 tiedot. Vuotuiset lisäinvestoinnit laskettuina vuosien 2011–2020 keskimääräisten vuotuisten kokonaisinvestointien ja vuosien 2021–2030 keskimääräisten vuotuisten kokonaisinvestointien erotuksena (MIX-skenaario). Luvut on pyöristetty.

Kuten edellä on todettu, Euroopan vihreän kehityksen ohjelman ympäristötavoitteiden saavuttaminen edellyttää 130 miljardin euron vuotuisia lisäinvestointeja. Tavoitteet koskevat erityisesti luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelua ja ennallistamista, siirtymistä kiertotalouteen, vesien ja merien luonnonvarojen kestäväää käyttöä ja suojelua sekä pilaantumisen ehkäisemistä ja vähentämistä. Jäljempänä olevassa taulukossa eritellään kutakin tavoitetta varten tarvittavat lisäinvestoinnit, mukaan lukien tutkimus- ja kehittämistoimet.

Taulukko 2: Vuotuiset lisäinvestoinnit ympäristötavoitteisiin (miljardia euroa)

Luonnon	Luonnon monimuotoisuus, maisemien / luonnon	4
---------	---	---

⁷ Arvioissa otetaan huomioon investoinnit sähköverkkoon, voimalaitoksiin, teollisuuden lämpökattiloihin ja uusien polttoaineiden tuotantoon ja jakeluun sekä investoinnit rakennusten eristykseen, energiaperuskorjauksiin ja liikenteeseen liittyviin infrastruktuureihin, kuten lataus- ja tankkausasemiin. Arvioissa ei oteta huomioon investointeja rautatie-, tieliikenne-, lentoasema- tai satamainfrastruktuureihin eikä tulevia tarpeita ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi, kuten investointeja, joilla parannetaan olemassa olevan varallisuuden ilmastokestävyttä, tai äärimmäisten sääilmiöiden yleistymisestä johtuvaa kustannusten nousua. Ks. SWD(2020) 98 final, s. 17. Ks. COM(2020) 789 final ja SWD(2020) 331 final, joissa esitetään arviot liikenneinfrastruktuuriin liittyvästä investointivajeesta.

monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojele	ennallistaminen	
	Metsävarojen hoito	2
	Luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston hoito	1
Kiertotalous ja resurssitehokkuus	Materiaalihallinta ja tehokkuushyödyt	10
	Jätehuolto	10
	Lisäpotentiaali kolmella toimialalla (elintarvikkeet, liikkuminen ja rakennettu ympäristö)	15
Ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen	Ilmanlaadun ja ilmaston suojele	40
	Melun ja värinän torjunta	1
	Säteilyltä suojaus	5
Vesien suojele ja hoito	Vesien hoito	21
	Jätevesihuolto	15
Tutkimus ja kehittäminen	Resurssien hallinnan T&K	5
	Ympäristöalan T&K	2
Yhteensä		130

Lähde: Komission yksiköiden asiakirjassa SWD(2020) 98 final olevan taulukon 1 tiedot. Luvut on pyöristetty.

Investointitarve säilyy suurena myös vuoden 2030 jälkeen. Sen vuoksi on tärkeää, että käytössä on asianmukainen toimenpidekehys, joka kannustaa investointeihin ja mahdollistaa ne, jotta voidaan pitää yllä vihreän siirtymän edellyttämää investointitasoa vuoteen 2050 asti.

Talouteen kohdistuvat ilmastomuutoksen vaikutukset, muun muassa suorat fyysiset vaikutukset ja niiden seuraukset Euroopassa ja muualla maailmassa, voimistuvat. Tähän on varauduttava paremmin. Tästä syystä esimerkiksi säännöllisessä kaupankäynnissä ja matkustusliikenteessä saattaa esiintyä häiriöitä. Ilmastokriisi tai vihreä siirtymä saattaa antaa sysäyksen myös yhteiskunnallisille ja geopolittisille kehitysuunnille, millä voi olla vaikutuksia EU:n talouteen. Ilmastomuutokseen sopeutumista koskevassa strategiassa⁸ esitetään toimenpiteitä, joilla vahvistetaan Euroopan sietokykyä tältä osin aina infrastruktuurien ilmastokestävyyden varmistamisesta niiden vaikutusten rajoittamiseen, joita ilmastomuutoksesta aiheutuu ihmisten terveydelle.

Digitaalinen siirtymä edistää vihreitä tavoitteita ja tuottaa synergioita monilla älykkään kiertotalouden aloilla. Innovatiivisten digitaalisten ratkaisujen (esimerkiksi älykkäät rakennukset, älykkäät ja kestävät liikennejärjestelmät, digitaaliset tuotepassit ja täsmäviljely) käyttöönotto voi auttaa saavuttamaan kestävyystavoitteet talouden eri aloilla. Lisäksi digitaaliteknologialla voidaan tukea innovatiivisia dataratkaisuja, joilla voidaan edistää vihreän kehityksen ohjelman tavoitteita (esimerkiksi Euroopan vihreän kehityksen ohjelman data-avaruus ja Destination Earth -aloite). Samaan aikaan digitaali-alalla olisi nopeutettava ympäristöjalanjäljeltään pienempien ja energia- ja materiaalitehokkuudeltaan parempien teknologioiden käyttöönottoa esimerkiksi siten, että edistetään teknologista huippuosaamista energiatehokkaiden puolijohteiden avulla.

2.2. EUROOPAN DIGITAALISEN VUOSIKYMMENEN TARJOAMIEN MAHDOLLISUUKSIEN HYÖDYNTÄMINEN

⁸ Tiedonanto ”Uusi EU:n strategia ilmastomuutokseen sopeutumiseksi”, COM(2021) 82 final.

Covid-19-pandemia on vauhdittanut yhteiskuntien digitalisaatiota ja tuonut entistä paremmin esiin digitaaliteknologian merkityksen Euroopan tulevalle talouskasvulle. Digitalisaation myötä perinteiset opiskelu-, työskentely- ja yhteydenpitotavat muuttuvat. Digitalisaation ansiosta yrittäjät voivat perustaa yrityksiä ja kasvattaa niiden liiketoimintaa asuinpaikastaan riippumatta. Digitalisaatio myös avaa markkinoita ja investointimahdollisuuksia kaikkialla Euroopassa ja koko maailmassa ja luo uusia työpaikkoja. On tärkeää huolehtia siitä, että kaikki voivat osallistua aktiivisesti tähän muutokseen ja hyötyä siitä. Oikeudenmukainen digitaalinen muutos voi lisätä innovointia ja tuottavuutta EU:n taloudessa ja tarjota kuluttajille ja yrityksille uusia mahdollisuuksia.

Komission ehdottamassa digitaalisessa kompassissa⁹ esitetään unionin digitaaliset tavoitteet vuodelle 2030. Tavoitteita on neljä: digitaalisen koulutuksen, taitojen ja osaamisen kehittäminen, suojatut ja kestävät digitaali- ja tietoliikenneinfrastruktuurit, yritysten digitalisaatio sekä julkisten palvelujen ja koulutusjärjestelmien digitalisointi. Jotta nämä tavoitteet voitaisiin saavuttaa, on tarpeen lisätä investoimista keskeisiin digitaaliteknologioihin, kuten kyberturvallisuuteen, pilvipalveluihin, tekoälyyn, data-avaruuksiin, lohkoketju- ja kvanttiteknologiaan ja puolijohteisiin, sekä niihin liittyvään osaamiseen. Hiljattain annetussa ”Polku digitaaliselle vuosikymmenelle” -ohjelmaa koskevassa ehdotuksessa¹⁰ vahvistetaan vuoden 2030 digitaaliset tavoitteet ja esitetään keinot niiden saavuttamiseksi.

Vuonna 2020 arvioitiin, että unionin digitaalisen muutoksen toteuttaminen edellyttää noin 125 miljardin euron vuotuisia lisäinvestointeja¹¹. Tämä määrä kattaa investoinnit digitaaliseen infrastruktuuriin, digitaalisiin taitoihin ja edistyksellisiin teknologioihin. Sen ulkopuolelle on jätetty muun muassa digitaaliset julkiset palvelut. Jäljempänä esitetystä taulukosta 3 esitetään investointitarve vuoteen 2030 asti eriteltynä toimialoittain (kyseisenä ajankohtana tehdyn analyysin mukaan).

Taulukko 3: Digitaaliseen muutokseen liittyvät vuotuiset lisäinvestoinnit (miljardia euroa)

Tietoliikenneverkot	42
Digiosaaminen	9
Tekoäly	20
Pilvipalvelut	11
Puolijohteet / fotonikka	17
Kyberturvallisuus	3
Vihreät digitaaliteknologiat	6
Suurteholaskenta, grafeeni ja kvanttiteknologia	6
Lohkoketjuteknologia	3
Yhteiset eurooppalaiset data-avaruudet	3
Digitaaliset innovaatiot / data ja seuraavan sukupolven internet	5
Yhteensä	125

Lähde: Komission yksiköiden asiakirjassa SWD(2020) 98 final olevan taulukon 2 tiedot.¹² Luvut on pyöristetty.

Valtaosa digitaalisen muutoksen edellyttämistä investoinneista tulee yksityiseltä sektorilta. Tarvitaan kuitenkin myös julkisen sektorin toimia, jotta voidaan saada

⁹ Tiedonanto ”2030 digitaalinen kompassi: eurooppalainen lähestymistapa digitaalista vuosikymmentä varten”, COM(2021) 118 final.

¹⁰ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi vuoteen 2030 ulottuvan ”Polku digitaaliselle vuosikymmenelle”-ohjelman perustamisesta, COM(2021) 574 final.

¹¹ COM(2021) 662 final, s. 17.

¹² Komission yksiköt tarkastelevat parhaillaan näitä lukuja uudelleen.

liikkeelle yksityisiä investointeja ja korjata markkinoiden toimintapuutteita. EU:n tason uudistusohjelmalla pyritään luomaan digitaaliset sisämarkkinat, jotka suojelevat käyttäjien perusoikeuksia, tarjoavat yrityksille tasapuoliset toimintaedellytykset sekä helpottavat digitaaliteknologian käyttöönottoa ja käyttöä elinkeinoelämässä ja erityisesti pk-yrityksissä. Tämä tavoite sisältyy muun muassa EU:n kyberturvallisuusstrategiaan,¹³ eurooppalaisen digitaalisen identiteetin konseptiin,¹⁴ Euroopan demokratiatoimintasuunnitelmaan,¹⁵ P2B-asetukseen¹⁶ ja maarajoitusasetukseen¹⁷. Lisäksi komissio on hyväksynyt horisontaalisia ja alakohtaisia strategioita, joilla edistetään datan sisämarkkinoiden luomista. Hiljattain käynnistetyn digikoulutusta ja -osaamista koskevan rakenteellisen vuoropuhelun avulla on tarkoitus lujittaa jäsenvaltioiden sitoumuksia, lisätä investointeja, uudistuksia ja tuloksia tällä alalla sekä tuottaa tietoa EU:n tulevia toimia varten.

Eurooppa pyrkii olemaan edelläkävijä sellaisten kansainvälisten standardien asettamisessa, jotka nostavat ihmiset digitaalisen siirtymän keskiöön. Kuluttajien käyttämien digitaalitekniikoiden ja -palveluiden on oltava linjassa sovellettavan säädöskehysten kanssa sekä niiden oikeuksien ja arvojen mukaisia, jotka ovat unionille perustavanlaatuisia. Unioni on edelläkävijä digiympäristön sääntelyssä, sillä se on antanut muun muassa digipalvelusäädöksen ja digimarkkinasäädöksen¹⁸. Nytemmin se on edelläkävijä myös tekoälyn alalla¹⁹. Unioni on antanut työolojen parantamista alustatyössä koskevan direktiiviehdotuksen²⁰ sekä digitaalisia oikeuksia ja periaatteita koskevan julistuksen²¹. Suunnannäyttäjänä Eurooppa myös edistää arvojaan maailmanlaajuisesti. Lisäksi EU:lla on keskeinen rooli neuvotteluissa, joita käydään Maailman kauppajärjestössä (WTO) monenvälisen kansainvälisen kehityksen luomiseksi digitaalista kaupankäyntiä varten.

2.3. SOPEUTUMISKYVYN JA KRIISIVALMIUDEN PARANTAMINEN

Sisämarkkinat ovat EU:n sopeutumiskyvyn kannalta kaikkein tärkein tekijä. Ne eivät kuitenkaan ole suojassa kaikilta häiriöiltä, kuten viimeaikaiset tapahtumat ovat osoittaneet. Talous on kestänyt pandemia-ajan myllerryksiä huomattavan hyvin. Joillakin yrityksillä on kuitenkin elpymisvaiheesta lähtien ollut vaikeuksia vastata kasvavaan kysyntään samaan aikaan, kun niiden on täytynyt järjestää toimitusketjunsä uudelleen sekä löytää tuotantopanoksia ja osaavia työntekijöitä. Tämä on johtanut hintapaineisiin, jotka yhdessä korkeiden energiahintojen kanssa ovat vauhdittaneet inflaatiota. Tämä puolestaan on heikentänyt kotitalouksien ostovoimaa.

¹³ Yhteinen tiedonanto ”EU:n kyberturvallisuusstrategia digitaaliselle vuosikymmenelle”, JOIN/2020/18 final.

¹⁴ Asetusehdotus, joka koskee eurooppalaisen digitaalisen identiteetin kehityksen vahvistamista, COM(2021) 281 final.

¹⁵ Tiedonanto Euroopan demokratiatoimintasuunnitelmasta, COM(2020) 790.

¹⁶ Asetus (EU) 2019/1150 oikeudenmukaisuuden ja avoimuuden edistämisestä verkossa toimivien välityspalvelujen yrityskäyttäjää varten (EUVL L 186, 11.7.2019, s. 57).

¹⁷ Asetus (EU) 2018/302, joka koskee perusteettomien maarajoitusten ja muiden asiakkaiden kansallisuuteen tai asuin- tai sijoittautumispaikkaan perustuvien syrjinnän muotojen torjumista sisämarkkinoilla (EUVL L 60I, 2.3.2018, s. 1).

¹⁸ Komission asetusehdotus, joka koskee digitaalisten palvelujen sisämarkkinoita (digipalvelusäädös), COM(2020) 825 final, ja asetusehdotus, joka koskee kilpailullisia ja oikeudenmukaisia markkinoita digitaalialalla (digimarkkinasäädös), COM(2020) 842 final.

¹⁹ Tiedonanto EU:n digitaalisen rahoituksen strategiasta, COM(2020) 591 final, tiedonanto Euroopan datastrategiasta, COM(2020) 66 final, ja tiedonanto ”Tekoälyä koskevan eurooppalaisen lähestymistavan edistäminen”, COM(2021) 205.

²⁰ Direktiiviehdotus työolojen parantamisesta alustatyössä, COM(2021) 762 final.

²¹ Tiedonanto digitaalisia oikeuksia ja periaatteita koskevan eurooppalaisen julistuksen laatimisesta digitaalista vuosikymmentä varten, COM(2022) 27 final.

Useimmat toimitusketjut ovat osoittautuneet vahvoiksi ja pystyneet joustamaan ennennäkemättömissä talouden häiriöissä. Hyödykepula ja toimituskatkot ovat kuitenkin vaikuttaneet voimakkaasti joihinkin teollisiin ekosysteemeihin, millä on ollut merkittäviä vaikutuksia koko talouteen. Päivitetyt teollisuusstrategian²² avulla on voitu yksilöidä aloja, joilla on strategisia riippuvuuksia²³, joihin on tarpeen puuttua. EU:n strategisia riippuvuuksia ja valmiuksia koskevassa toisessa raportissa²⁴ syvennetään arviota strategisesti tärkeistä raaka-aineista²⁵ ja kemikaaleista. Raportissa käsitellään myös muun muassa kyberturvallisuutta, tietoteknisiä ohjelmistoja ja aurinkosähköpaneeleja. Lisäksi siinä vahvistetaan, että kansainvälisten kumppanuuksien, teollisuuden allianssien, tärkeiden julkisten ja yksityisten investointien sekä tarkoituksenmukaisten sääntelyehdotusten ansiosta edistystä on tapahtunut ensimmäisessä raportissa tarkasteltujen strategisten riippuvuuksien poistamisen suhteen.

Monipuolistaminen ja avoimuus ovat sopeutumiskykyisen Euroopan talouden avaintekijöitä. Vallitseva geopoliittinen epävakaus ja ilmastonmuutoksen kiihtyminen ovat osoittaneet, että jäsenvaltiot ja alueet, jotka ovat vahvasti riippuvaisia rajallisesta määrästä taloudellisia toimintoja tai palveluntarjoajia, ovat alttiimpia häiriöille ja kykenemättömämpiä reagoimaan niihin.²⁶ Monipuolistamisen ja kilpailukyvyyn tukemiseksi EU:n on pysyttävä avoimena kaupankäynnille, vahvistettava monenvälistä kauppajärjestelmää ja aktiivisesti hyödynnettävä käytettävissä olevia kauppapoliittisia välineitä, kuten vapaakauppasopimuksia ja -toimenpiteitä, jotta voidaan varmistaa häiriötön kaupankäynti. EU:n uskottavuus ja edut riippuvat sen kyvystä neuvotella ja tehdä sopimuksia, panna ne tehokkaasti täytäntöön ja valvoa niiden noudattamista. Samalla yritysten on monipuolistettava toimitusketjujaan, jotta ne voivat hallita raaka-aineiden hintoihin ja laatuun sekä toimituksiin liittyviä riskejä. Kilpailupolitiikalla ja sen täytäntöönpanolla on tässä keskeinen rooli.

Siirtyminen vihreämpään, digitaalisempaan ja sopeutumiskykyisempään talouteen ja vastaaviin liiketoimintamalleihin on päässyt Euroopassa hyvään vauhtiin. Euroopassa syntyy merkittäviä investointijatkumoa, joilla on potentiaalia edistää Euroopan teollisuuden johtoasemaa tulevaisuuden teknologioiden alalla. Vuotuisessa sisämarkkinaraportissa 2022²⁷ tarkastellaan investointivolyymejä sellaisten tiettyjen tuotteiden ja teknologioiden osalta, jotka ovat keskeisiä useimpien teollisten ekosysteemien ja tulevaisuuden teollisuuden kilpailukyvyyn kannalta. Ne kattavat raaka-aineet, aurinkosähköpaneelit, akut, puhtaan vedyn, vihreän teräksen, sementin, kemikaalit, pilvipalvelut ja kyberturvallisuushankkeet.

Teollisilla alliansseilla voi olla tärkeä rooli toimijoiden ja investointien mobilisoinnissa strategisilla aloilla, sääntelyesteiden ja mahdollistavien tekijöiden tunnistamisessa sekä

---

²² Tiedonanto ”Vuoden 2020 uuden teollisuusstrategian päivittäminen: vahvemmat sisämarkkinat Euroopan elpymistä varten”, COM(2021) 350 final.

²³ Näitä ovat esimerkiksi vaikuttavat farmaseuttiset aineet ja muut terveyteen liittyvät tuotteet.

²⁴ Komission yksiköiden valmisteluasiakirja ”Strategic dependencies and capacities: second stage of in-depth reviews”, SWD(2022) 41 final.

²⁵ Kriittisiä raaka-aineita koskevan toimintasuunnitelmansa yhteydessä komissio vauhdittaa jäsenvaltioiden kanssa tehtävää työtä, jotta voidaan puuttua EU:n raaka-ainetoimituksiin liittyviin strategisiin riippuvuuksiin. Keinoina ovat a) hankintalähteiden monipuolistaminen unionin ulkopuolella (esimerkiksi kumppanuudet Kanadan kanssa), b) kierrättäminen ja c) raaka-aineiden kestävä louhinta ja jalostus EU:ssa. Komissio tarkastelee parhaillaan, miten tämä lähestymistapa voidaan räätälöidä vihreän ja digitaalisen siirtymän edellyttämien (esimerkiksi akkuihin, aurinkopaneeleihin, puolijohteisiin tai vetyteknologiaan tarvittavien) kriittisten raaka-aineiden mukaan.

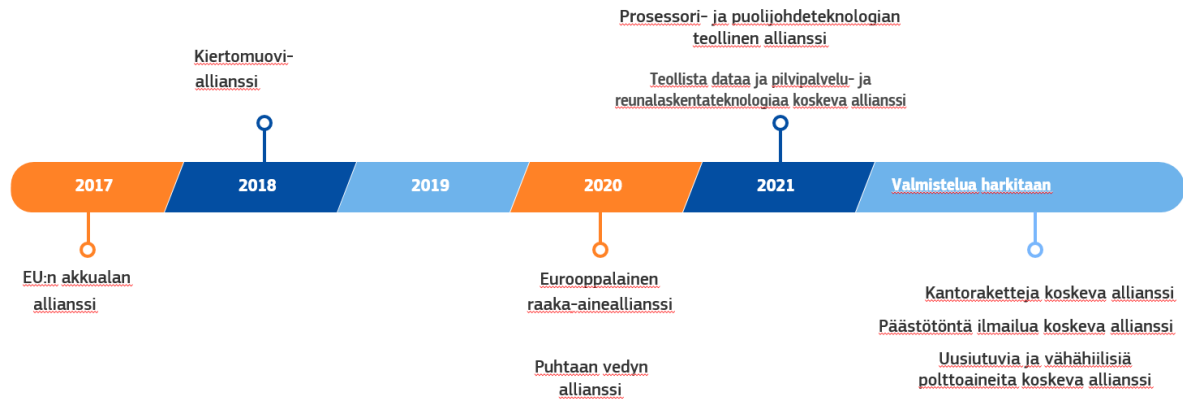
²⁶ Tiedonanto ”Vuoden 2021 strateginen ennakoitiraportti –

EU:n toimintavalmiudet ja -vapaudet”, COM(2021) 750 final.

²⁷ Annual Single Market Report 2022, SWD(2022) 40 final.

soveltuvan hankejatkumon luomisessa. Kuten jäljempänä olevasta kaaviosta käy ilmi, olemassa olevat teolliset allianssit ovat osoittautuneet ratkaisevan tärkeiksi Euroopan valmiuksien vahvistamisen kannalta (esimerkiksi akkujen alalla). Teolliset allianssit sovittavat yhteen eurooppalaisia, kansallisia ja yksityisiä uudistus- ja investointiprioriteetteja ja tuottavat siten konkreettisia tuloksia.

Kaavio 2: Yleiskatsaus teollisiin alliansseihin. Lähde: Komission yksiköiden asiakirjassa SWD(2022) 40 final olevan kuvan 11 tiedot.

Euroopan yhteistä etua koskevilla tärkeillä hankkeilla (IPCEI) tuetaan tutkimusta, innovointia ja ensimmäistä teollista käyttöönottoa kaikkialla unionissa. Tämä voi osaltaan kannustaa julkisiin ja yksityisiin investointeihin. IPCEI-hankkeita on jo käynnistetty akkujen ja mikroelektroniikan alalla. Lisäksi jäsenvaltiot valmistelevat parhaillaan mahdollisia uusia IPCEI-hankkeita, jotka koskevat pilvipalveluja ja vetyteknologiaa, sekä jatkohankkeita mikroelektroniikan, tietoliikenteen ja terveyden alalla.

Hiljattain ehdotettu puolijohteita koskeva EU:n sirusäädös²⁸ sisältää kattavan toimenpidepaketin, jolla vahvistetaan EU:n toimitusvarmuutta, sopeutumiskykyä ja teknologista johtoasemaa. Jotta nämä tavoitteet saavutettaisiin, tarkoituksena on saada liikkeelle julkisia ja yksityisiä investointeja yli 43 miljardin euron arvosta sekä määrittää toimenpiteet, joiden avulla voidaan jatkossa estää toimitusketjujen häiriöt, varautua niihin ja reagoida niihin nopeasti yhdessä jäsenvaltioiden ja unionin kansainvälisten kumppaneiden kanssa.

Euroopan teknologisen etumatkan lujittamiseksi edelleen ja sen teollisen perustan tukemiseksi EU:n ja sen jäsenvaltioiden on myös lisättävä huomattavasti investointeja Euroopan puolustus- ja avaruusteollisuuteen, myös kyberpuolustukseen. Ukrainaan kohdistunut hyökkäys toi esiin sen, että unionin on vahvistettava häiriönsietokykyään ja kehitettävä strategisia valmiuksia muun muassa energia-, puolustus- ja kyberalalla, jotta se voi säilyttää toimintakykynsä ja vastata omasta turvallisuudestaan. Kyberuhkien sietokyvyn osalta EU:n on parannettava kollektiivista valmiuttaan, koordinoitava yhteistä tilannetietoisuutta ja vahvistettava operatiivisen avun kapasiteettiaan, muun muassa ehdotetun yhteisen kyberturvallisuusyksikön kautta, sekä perustettava turvaoperaatiokeskusten eurooppalainen infrastruktuuri. Äskettäin hyväksytyissä avaruus- ja puolustuspaketeissa²⁹ esitetään konkreettisia toimenpiteitä, joilla tuetaan unionin tavoitteita

²⁸ Asetusehdotus, joka koskee toimenpidekehystä Euroopan puolijohde-ekosysteemin vahvistamiseksi (sirusäädös), COM(2022) 46 final.

²⁹ Avaruuspaketti: ks. erityisesti yhteinen tiedonanto ”Avaruusliikenteen hallintaa koskeva EU:n toimintamalli – EU:n panos maailmanlaajuiseen haasteeseen vastaamiseksi”, JOIN(2022) 4 final, ja asetusehdotus, joka koskee unionin turvallisten yhteyksien ohjelman perustamista vuosiksi 2023–2027, COM(2022) 57 final.

avaruus- ja puolustuspolitiikan alalla. Näillä aloitteilla edistetään myös synergioita siviili- ja puolustusteollisuuden välillä, jotta voidaan maksimoida spin-off-vaikutukset ja keskinäiset hyödyt.

Lisäksi on mobilisoitu kohdennettuja lisäinvestointeja riskinhallinta- ja hätäapuvalmiuksien vahvistamiseksi. Keskeinen elin tällä alalla on Euroopan terveystilanteiden valmiusviranomaisen (HERA). HERA auttaa ennakoimaan mahdollisia terveystilanteita keräämällä tietoa ja kehittämällä tarvittavia reagointivalmiuksia. Hätätilanteissa HERA varmistaa osaltaan lääkkeiden, rokotteiden ja lääkinnällisten laitteiden tuotannon ja jakelun. Lisäksi unioni investoi EU4Health-ohjelman kautta toimiin, joilla täydennetään jäsenvaltioiden toimia tautien ehkäisyyn, terveyden edistämiseen, rajat ylittävän terveysyhteistyön, terveydenhuoltojärjestelmien kantokyvyn ja resurssien tehokkaan käytön aloilla. Unioni investoi myös RescEU:n strategisen valmiusreservin kehittämiseen unionin pelastuspalvelumekanismiin puitteissa. Tavoitteena on parantaa varautumista tuleviin laajamittaisiin kriiseihin, kuten terveys- ja katastrofiskenaarioihin, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia ja jotka aiheutuvat ilmastonmuutokseen liittyvistä luonnonkatastrofeista sekä uusista ja kehitysmässä olevista uhkista.

Viimeaikainen kehityssuunta osoittaa, että yhdenmetyt ja hyvin toimivat tuotteiden, työntekijöiden, palvelujen ja pääoman sisämarkkinat ovat olennaiset Euroopan sopeutumiskyvyn kannalta. Arvioiden mukaan teollisuustuotteiden sisämarkkinoihin tehtävät lisäparannukset voisivat kasvattaa BKT:tä 183–269 miljardia euroa vuodessa, kun taas palvelumarkkinoiden lisäyhdentyminen voisi kasvattaa BKT:tä 297 miljardia euroa vuodessa. Pelkästään nämä lisäykset voisivat kasvattaa sisämarkkinoista saatavia taloudellisia hyötyjä 8–9 prosentista noin 12 prosenttiin BKT:n kasvusta.³⁰ Tämän vuoksi komissio edistää aktiivisesti olemassa olevien ja perusteettomien esteiden poistamista muun muassa koordinoimalla toimia ja käymällä vuoropuhelua jäsenvaltioiden kanssa sisämarkkinasääntöjen täytäntöönpanon valvontaa käsittelevässä työryhmässä.³¹ Komissio pyrkii myös estämään uusien esteiden syntymisen, esimerkiksi nykyisten ilmoitusmekanismien avulla, ja toteuttaa tarvittaessa täytäntöönpanotoimia.

Sisämarkkinoiden häiriönsietokyvyn vahvistamiseksi Euroopan on lisättävä valmiuksiaan huolehtia toimitusvarmuudesta hätätilanteissa. Komissio valmistelee parhaillaan ehdotusta sisämarkkinoiden hätäapuvälineestä, jotta voidaan varmistaa parempi tietojenvaihto, koordinointi ja solidaarisuus tilanteissa, joissa jäsenvaltiot ryhtyvät kriisitoinenpiteisiin. Hätäapuväline kattaa kriisivalmius- ja kriisitoimintamekanismin, jonka avulla unioni voi puuttua kriittisten tuotteiden pulaan vauhdittamalla tuotteiden saatavuutta (esimerkiksi standardien laatiminen ja yhteinen soveltaminen sekä vaatimustenmukaisuuden arviointien nopeuttaminen) ja tiivistämällä yhteistyötä julkisissa hankinnoissa.

3. OIKEUDENMUKAISEN JA OSALLISTAVAN TALOUDEN MUUTOKSEN TOTEUTTAMINEN

Vihreä ja digitaalinen talouden muutos voi onnistua vain, jos se on oikeudenmukainen ja osallistava. Digitalisaation ja hiilen käytöstä luopumisen hyvinvointivaikutukset jakautuvat todennäköisesti epätasaisesti. Koska pieni- ja keskituloiset kotitaloudet käyttävät

---

Puolustuspaketti: ks. erityisesti tiedonanto ”Komission panos Euroopan puolustukseen”, COM(2022) 60 lopullinen, ja tiedonanto ”Turvallisuuden ja puolustuksen kannalta kriittisiä teknologioita koskeva etenemissuunnitelma”, COM(2022) 61 final.

³⁰ Tiedonanto sisämarkkinasääntöjen täytäntöönpanon ja sen valvonnan parantamista koskevasta pitkän aikavälin toimintasuunnitelmasta, COM(2020) 94 final.

³¹ Tiedonanto sisämarkkinoiden esteiden tunnistamisesta ja poistamisesta, COM(2020) 93 final.

usein muita suuremman osan tuloistaan elintarvikkeisiin ja peruspalveluihin, kuten asumiseen, energiaan ja liikenteeseen, päästökustannusten sisällyttäminen – joka nostaa tiettyjen talouden toimintojen hintaa – vaikuttaa niihin todennäköisesti muita voimakkaammin.

Työvoiman uudelleenkohdentaminen talouden eri sektoreiden sisällä ja niiden välillä edellyttää uudistuksia ja laajamittaisia investointeja uudelleen- ja täydennyskoulutukseen. Vastaavasti digitaalinen muutos luo todennäköisesti uusia työllistymismahdollisuuksia edistyksellisten teknologioiden alalla, kun taas jotkin muut tehtävät erittäin todennäköisesti automatisoidaan osittain tai kokonaan. Työn organisoinnin uudet muodot luovat poliittisille päättäjille sekä mahdollisuuksia että haasteita, erityisesti kun on kyse sosiaalisen suojelun ja laadukkaiden työolojen laajan saatavuuden varmistamisesta. Rakenneuudistusten ja mukautusten helpottamiseksi jäsenvaltioiden olisi noudatettava yksityiskohtaisia lähestymistapoja ja keskityttävä yksittäisiin alueisiin ja toimialoihin, joita asia koskee. Tätä prosessia voidaan ohjata kattavia ja johdonmukaisia toimenpidepaketteja koskevalla lähestymistavalla, joka esitetään tehokasta työllisyyden aktiivitukea (EASE) koskevassa komission suosituksessa.

Kaikilla tasoilla tarvitaan vahvoja politiikkatoimia, jotta edessä oleviin sosiaalisiin haasteisiin ja koheesiohaasteisiin voidaan puuttua tehokkaasti. Johdonmukaisen EU:n tason toimintakehyksen tarjoavat Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari ja siihen liittyvä toimintasuunnitelma³², joka kattaa seuraavat kolme kunnianhimoista EU:n yleistavoitetta vuodelle 2030: työpaikat, osaaminen ja köyhyyden vähentäminen.³³ Myös jäsenvaltioiden sekä alue- ja paikallishallintojen on huolehdittava omasta osuudestaan ja otettava asiaan liittyvät ruohonjuuritason toimijat, kuten työmarkkinaosapuolet ja kansalaisyhteiskunnan edustajat, mukaan suunnittelemaan ja toteuttamaan tehokkaita politiikkatoimia ja rinnakkaistoimenpiteitä. EU:n talousarviosta tuetaan jatkossakin alueellisten ja sosiaalisten erojen vähentämistä erityisesti koheesiopolitiikan kautta.

Kuten Porton julistuksessa³⁴ korostetaan, koulutuksen ja osaamisen on oltava poliittisen toimintamme keskiössä. Nykyisiä järjestelmiä on mukautettava, jotta voidaan tukea siirtymistä uusiin työpaikkoihin. Eurooppalaista koulutusalueutta koskevassa tiedonannossa³⁵ esitetään yhteinen visio laadukkaan koulutuksen saatavuuden parantamisesta ja oikeanlaisten tietojen ja taitojen antamisesta EU:n kansalaisille vihreän ja digitaalisen siirtymän hyödyntämiseksi. Lisäksi digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelmassa ehdotetaan aloitteita, joilla edistetään digitaalisen koulutuksen ekosysteemin luomista ja digitaalisen muutoksen edellyttämän digiosaamisen vahvistamista.

Euroopan osaamisohjelma ja osaamissopimus tarjoavat kattavan kehyksen tuleville toimille ja joukon kunnianhimoisia tavoitteita, joilla voidaan ohjata investoimista aikuiskoulutukseen kaikkialla EU:ssa. Ne sisältävät erityisesti ehdotuksia, jotka koskevat ammatillista koulutusta, mikrotutkintoja ja yksilöllisiä oppimistilejä. Aloitteiden toteuttamiseksi ja osaamisohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi EU tarvitsee julkisia ja

³² Tiedonanto ”Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskeva toimintasuunnitelma”, COM(2021) 102 final.

³³ Vähintään 78 prosentilla 20–64-vuotiaista olisi oltava työpaikka vuoteen 2030 mennessä, vähintään 60 prosentilla aikuisväestöstä olisi oltava koulutuspaikka joka vuosi ja köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa olevien lukumäärää olisi pienennettävä vähintään 15 miljoonalla vuoteen 2030 mennessä.

³⁴ Ks. <https://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2021/05/08/the-porto-declaration/>

³⁵ Tiedonanto eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamisesta vuoteen 2025 mennessä, COM(2020) 625 final.

yksityisiä lisäinvestointeja osaamiseen arviolta noin 48 miljardin euron arvosta vuosittain.³⁶ NextGenerationEU-välineestä ja EU:n talousarviosta tarjotaan merkittäviä varoja, joilla voidaan osaltaan vastata näihin tarpeisiin.³⁷

Rinnakkaistoimenpiteitä tarvitaan vihreän ja digitaalisen siirtymän jakaumavaikutusten lieventämiseksi. Toimenpiteet on suunniteltava huolellisesti, jotta voidaan tarjota oikeat kannustimet ja tukea siirtymistä ilmastoneutraaliuteen. EU:n tasolla tukitoimenpiteitä voidaan rahoittaa koheesiopolitiikasta, oikeudenmukaisen siirtymän mekanismista, elpymis- ja palautumistukivälineestä ja tulevaisuudessa ehdotetusta sosiaalisesta ilmastorahastosta, joka liittyy päästökaupan käyttöönottoon rakennusten ja tieliikenteen osalta. Talouden muutoksen myötä voidaan osaltaan puuttua jo olemassa olevaan sosioekonomiseen eriarvoisuuteen, parantaa terveyttä ja edistää tasa-arvoa. Tämä edellyttää, että varmistetaan tasapainoinen aluekehitys ja luodaan laadukkaita työmahdollisuuksia kaikille. Samalla on toteutettava toimenpiteitä sellaisten kielteisten vaikutusten lieventämiseksi, jotka kohdistuvat heikoimmassa asemassa oleviin, myös niihin, joita uhkaa energiaköyhyys, ja parannettava sosiaalisen suojelun saatavuutta. Vihreän ja digitaalisen siirtymän oikeudenmukaisuus edellyttää myös toimenpiteitä, joilla edistetään asianmukaisia työoloja, mukaan lukien vähimmäispalkka.³⁸

4. KOORDINOITUIJEN TOIMIEN MOBILISOINTI KAIKILLA TASOILLA

Euroopan talouden perinpohjaisen siirtymän hallintaan tarvitaan innovoinnin ja muutosten tukemisen mahdollistavat toimintapoliittiset puitteet. Pandemian jälkeisen maailman haasteisiin vastaaminen edellyttää innovatiivisia tuotteita ja palveluja, uusia liiketoimintamalleja ja hyvin valmistautunutta ja sopeutuvaa työvoimaa.

Vihreän ja digitaalisen siirtymän toteuttamiseksi ja sopeutumiskyvyn parantamiseksi tarvittavien investointien on tultava ensisijaisesti yksityiseltä sektorilta. Sitä varten on hyödynnettävä täysipainoisesti sisämarkkinoiden tarjoamia liiketoimintamahdollisuuksia, niin että yritykset voivat käynnistää toimintaa ja laajentaa sitä, ja otettava käyttöön pääomamarkkinaunionin koko potentiaali, jotta varat voidaan kohdentaa unionissa tehokkaammin. Jäsenvaltioilla on keskeinen rooli niiden esteiden raivaamisessa, joita liittyy EU:n lainsäädännön kansalliseen täytäntöönpanoon ja soveltamiseen. Lisäksi olisi puututtava pitkiin ja monimutkaisiin hallintomenettelyihin, sääntelyyn liittyvään epävarmuuteen, hajanaisuuteen, monimutkaisiin verojärjestelmiin ja epäsuotuisaan liiketoimintaympäristöön. Monialaisilla toimilla, kuten verotuksella sekä kauppa- ja kilpailupolitiikalla, voidaan myös tukea unionin suotuisaa liiketoimintaympäristöä ja auttaa houkuttelemaan investointeja.

Tarvitaan vahva ja tehokas pääomamarkkinaunioni ja pankkiunioni, jotta saadaan liikkeelle riittävästi yksityistä rahoitusta vihreän ja digitaalisen siirtymän tukemiseen.³⁹ Vain vahva ja kilpailukykyinen pankkisektori ja hyvin toimivat, syvät ja yhdentyneet pääomamarkkinat voivat tarjota investointeja siinä laajuudessa, joka mahdollistaa elpymisen

³⁶ Tiedonanto ”Euroopan osaamisohjelma kestävän kilpailukyvyyn, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja

selviytymis- ja palautumiskyvyn tueksi”, COM(2020) 274 final, s. 20.

³⁷ Näihin kuuluvat koheesiopolitiikan rahoituksen osalta ESR+ ja EAKR, Erasmus+, Horisontti Eurooppa - puiteohjelma, asiaa koskeva Digitaalinen Eurooppa -ohjelma, InvestEU-ohjelma, oikeudenmukaisen siirtymän rahasto, Euroopan globalisaatorahasto ja modernisaatorahasto.

³⁸ Tässä yhteydessä komission ehdotus vähimmäispalkkadirektiiviksi tarjoaa kehyksen sen varmistamiseksi, että työntekijöille taataan unionissa riittävä vähimmäispalkka, joka mahdollistaa kohtuullisen toimeentulon riippumatta siitä, missä he työskentelevät.

³⁹ Tiedonanto ”Pääomamarkkinaunioni ihmisille ja yrityksille – uusi toimintasuunnitelma”, COM(2020) 590 final.

ja vihreän ja digitaalisen siirtymän. Ne tukevat näitä rinnakkaisia siirtymiä parantamalla yritysten ja etenkin pk-yritysten näkyvyyttä sijoittajille, auttamalla niitä pääsemään julkisille markkinoille ja kannustamalla sijoittajia myöntämään pidempiaikaista ja oman pääoman ehtoista rahoitusta muun muassa InvestEU-ohjelman kautta. Yritysten ja erityisesti pk-yritysten rahoituksen saantia voidaan parantaa saattamalla pankkiunioni valmiiksi ja kehittämällä pääomamarkkinoita niin, että rahoituslähteitä voidaan monipuolistaa, sekä poistamalla esteitä, jotka vaikeuttavat rajatylittävien rahoituspalvelujen tarjoamista. Jotta yhdentyneistä pääomamarkkinoista saataisiin irti kaikki hyödyt, on tärkeää saattaa pääomamarkkinaunioni valmiiksi hyväksymällä ja panemalla viipymättä täytäntöön sekä komission viimevuotiset ehdotukset että myöhemmin tänä vuonna esitettävät uudet toimenpiteet. Komissio aikoo esittää muun muassa ehdotuksia, joilla vähennettäisiin byrokratiaa yrityksiltä, jotka haluavat saada rahoitusta EU:n julkisilta markkinoilta, ja yhdenmukaistettaisiin tietyt maksukyvyttömyyskehysten ja -menettelyjen näkökohtia.

Kestävän rahoituksen kehys tuo lisää yksityisiä sijoituksia kestäviin taloudellisiin toimintoihin, yrityksiin ja hankkeisiin. Uudessa kestävän rahoituksen strategiassa⁴⁰ mainituilla toimenpiteillä varmistetaan, että rahoitusjärjestelmä tukee kaikilta osin siirtymää kohti kestävästä taloudesta. Strategia perustuu vahvasti EU:n kestävyysluokitusjärjestelmään⁴¹, jonka kriteerien avulla yritykset, sijoittajat ja päätöksentekijät saavat tietoa siitä, mitkä taloudelliset toiminnot edistävät merkittävästi ilmasto- ja ympäristötavoitteita, siirtymätoimet mukaan lukien. Kestävyysluokitusjärjestelmään sisältyy myös toimenpiteitä, joilla lisätään kestävien investointien läpinäkyvyyttä, voimaannutetaan vähittäissijoittajia ja pk-yrityksiä ja otetaan kestävyysriskit paremmin huomioon rahoitusjärjestelmässä. Tämän lisäksi Euroopan keskuspankki on strategiansa uudelleentarkastelun tuloksena sopinut kunnianhimoisesta etenemissuunnitelmasta ilmastonmuutosnäkökohtien huomioimiseksi toiminnassaan. Jotta kestäviä hankkeita voitaisiin rahoittaa elpymis- ja palautumissuunnitelmien perusteella, komissio laskee NextGenerationEU-välineen puitteissa liikkeeseen vihreitä joukkovelkakirjoja, mikä vahvistaa kestävän rahoituksen markkinoita entisestään.

Vaikka pääosa investoinneista perustuu yksityisiin varoihin, lisäksi voidaan tarvita julkisia toimia, jotta voidaan luoda oikeanlaisia kannustimia ja poistaa innovoinnin esteitä. Hiilen hinnoittelu EU:n päästökauppajärjestelmässä ja ympäristöverotus ovat olennaisen tärkeitä keinoja oikeanlaisten hintasignaalien antamiseksi kotitalouksille ja yrityksille. Myös sääntelytoimilla voidaan edistää tasapuolisten toimintaedellytysten muodostumista (esim. ehdotus akkuasetukseksi). Standardien avulla voidaan edistää läpinäkyvyyttä ja vähentää markkinariskejä, kun taas immateriaalioikeuksia koskevilla politiikkatoimilla suojataan innovointia ja tuetaan investointeja.⁴²

Julkisilla investoinneilla voidaan vauhdittaa yksityisiä investointeja. Tämä voidaan tehdä erityisesti parantamalla pk-yritysten rahoituksen ja riskipääoman saantia, ohjaamalla ja kannustamalla tekemään yksityisiä investointeja, vähentämällä innovatiivisiin hankkeisiin liittyviä riskejä, korjaamalla markkinoiden toimintapuitteita ja edistämällä tutkimuslaitosten ja yritysten välisiä tiiviimpiä yhteyksiä. Esimerkiksi mikroprosessorien tuotannossa on suuria markkinoille pääsyn esteitä ja huomattavat kiinteät kustannukset. Tämä voi oikeuttaa julkisen tuen käyttöönoton kriittisillä aloilla edellyttäen, että sovelletaan tiukkoja suojatoimia. Julkinen tuki on kuitenkin kohdennettava tarkoituksenmukaisesti hankkeisiin, joista saadaan

⁴⁰ Tiedonanto ”Kestävään talouteen siirtymisen rahoitusstrategia”, COM(2021) 390 final.

⁴¹ Lisätietoja on osoitteessa https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/sustainable-finance/eu-taxonomy-sustainable-activities_en.

⁴² Tiedonanto ”Standardointia koskeva EU:n strategia – Tuetaan EU:n sisämarkkinoiden häiriönsietokykyä, viihdyttämällä ja digitaalisuutta maailmanlaajuisen standardien avulla”, COM(2022) 31.

selvää lisäarvoa, jotta vältetään yksityisten investointien syrjäyttäminen ja turvataan julkisen talouden terveys.

EU:n kilpailupolitiikan keskeisenä tehtävänä on pitää yllä tasapuolisia toimintaedellytyksiä ja tukea yritysten innovointia ja kasvua. Turvaamalla kilpailu sisämarkkinoilla edistetään EU:n yritysten sopeutumiskykyä ja kilpailukykyä globaaleilla markkinoilla. Pandemian aikana valtiontukitoimenpiteitä koskevat tilapäiset puitteet antoivat jäsenvaltioille tarvittavaa joustavuutta talouden tukemiseksi näinä haastavina aikoina. Ilmasto-, energia- ja ympäristöalan valtiontukia koskevilla uusilla suuntaviivoilla pyritään tukemaan jäsenvaltioita Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden saavuttamisessa. Lisäksi komissio tarkistaa parhaillaan ennennäkemättömän laajasti kilpailusääntöjä varmistaakseen, että ne ovat edelleen tarkoituksenmukaiset. Tässä yhteydessä se on päivittänyt muun muassa Euroopan yhteistä etua koskeville tärkeille hankkeille (IPCEI) myönnettävää julkista rahoitusta koskevat suuntaviivat.⁴³ Innovoinnin ja riskinoton edistämiseksi⁴⁴ riskirahoitussuuntaviivojen tarkistuksessa on selvennetty sääntöjä, joiden mukaisesti jäsenvaltiot voivat tukea startup-yrityksiä, pk-yrityksiä ja markkina-arvoltaan keskisuuria yrityksiä.⁴⁵

Julkisten investointien ohella on turvattava julkisen talouden kestävyys. Tämä on erityisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa velkakestävyys asteittaisen ja laadukkaan julkisen talouden sopeutuksen ja talouskasvun avulla. Investointien ja uudistusten edistämisen olisi oltava olennainen osa uskottavaa keskipitkän aikavälin julkisen talouden strategiaa, jolla varmistetaan julkisen talouden kestävyys. Tätä varten on tärkeää varmistaa julkisen talouden toimenpiteiden, investointien ja uudistustoimien johdonmukaisuus sekä jäsenvaltioiden että EU:n tasolla. Näistä kysymyksistä keskustellaan meneillään olevan Euroopan talouden ohjauksjärjestelmän uudelleentarkastelun yhteydessä.

Elpymisen ja EU:n talouden muutoksen tukeminen vihreän ja digitaalisen siirtymän mukaisesti on myös unionin kauppapolitiikan keskeinen tavoite. Samalla kun markkinoille pääsyä avataan, kauppapolitiikalla on suojeltava EU:n yrityksiä ja kansalaisia hyvän kauppatavan vastaisilta käytännöiltä muun muassa kaupan suojoitusten ja muiden innovatiivisten välineiden, kuten pakottamistoimien vastaisen välineen, avulla.

EU:n investoinneilla on merkittävä signaalivaikutus. EU:n talousarvio ja väliaikainen elpymistukiväline NextGenerationEU, jossa elpymis- ja palautumistukiväline on keskeisellä sijalla, tarjoavat pitkän aikavälin kasvun tukemiseen peräti 2,018 biljoonan euron rahoitusvoiman.⁴⁶ Elpymis- ja palautumistukiväline on siihen liittyvistä kansallisista suunnitelmista käytyjen keskustelujen perusteella edistänyt merkittävällä tavalla EU:n ja kansallisten uudistus- ja investointiprioriteettien linjaamista yhteisten tavoitteiden mukaisiksi. NextGenerationEU-välineen avulla voidaan lieventää pandemian vaikutuksia ja tukea samalla

---

⁴³ Tiedonanto ”Euroopan yhteistä etua koskevia tärkeitä hankkeita edistävän valtiontuen sisämarkkinoille soveltuvuuden arviointiperusteet” (EUVL C 528, 30.12.2021, s. 10).

⁴⁴ Myös Euroopan investointipankki on korostanut tarvetta vauhdittaa yksityisiä investointeja riskinjakovälineiden avulla vallitsevan makrotaloudellisen epävarmuuden lieventämiseksi. Ks. Euroopan investointipankki, *Investment Report 2021/2022: Recovery as a springboard for change*, 2022, s.124.

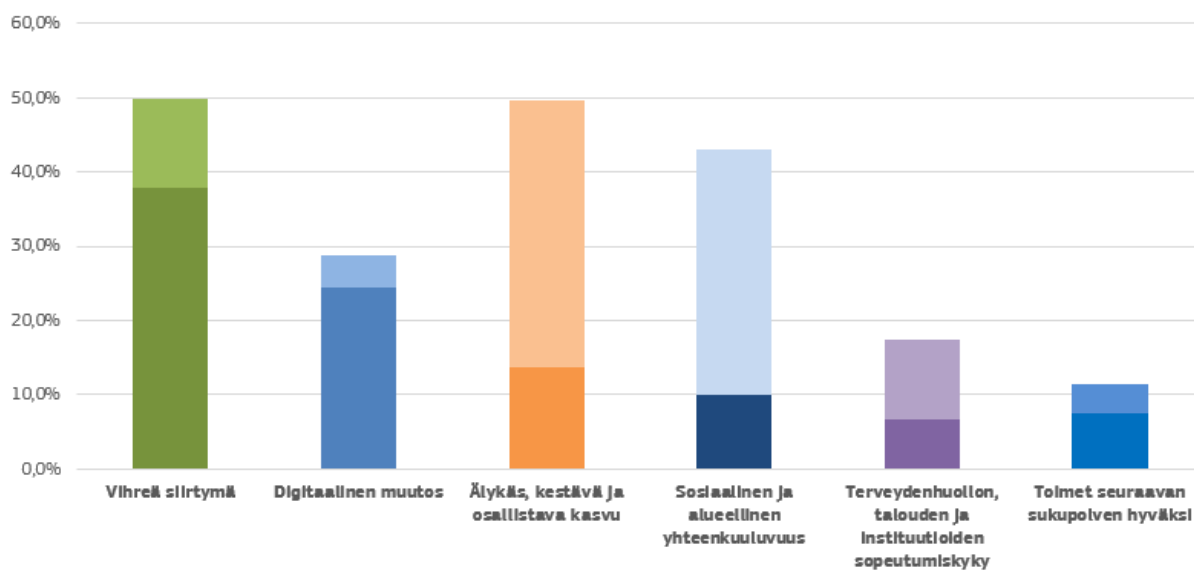
⁴⁵ Tiedonanto ”Suuntaviivat valtiontuesta riskirahoitussijoitusten edistämiseksi” (EUVL C 508, 16.12.2021, s. 1).

⁴⁶ EU:n pitkän aikavälin talousarvion varat ovat 1,211 biljoonaa euroa ja NextGenerationEU-välineen varat 806,9 miljardia euroa. Valtaosa NextGenerationEU-välineen varoista (723,8 mrd. euroa) myönnetään elpymis- ja palautumistukivälineen kautta joko avustuksina (338 mrd. euroa) tai lainoina (385,8 mrd. euroa). Lisätietoja on osoitteessa https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027/whats-new_fi.

talouden muutosta ja vihreää ja digitaalista siirtymää. Samalla NextGenerationEU-välineen lainanotto tukee euron kansainvälistä asemaa ja vahvistaa EU:n pääomamarkkinoita.

Elpymis- ja palautumistukiväline tarjoaa kannustimia uudistusten toteuttamiseen ja rahoitustukea vihreän ja digitaalisen siirtymän kannalta keskeisille aloille vuoteen 2026 saakka. Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen⁴⁷ mukaan kunkin jäsenvaltion olisi osoitettava vähintään 37 prosenttia elpymis- ja palautumissuunnitelmansa kokonaisrahoituksesta ilmastotavoitteisiin ja 20 prosenttia digitalisaatiotavoitteisiin. Vihreiden ja digitaalisten investointien lisäksi elpymis- ja palautumistukivälineestä annetaan ratkaisevan tärkeää tukea sosiaalipolitiikan toimille. Näin voidaan edistää osallistavaa kasvua ja sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta sekä tukea terveydenhuoltoa ja seuraavan sukupolven hyväksi toteutettavia politiikkatoimia. Jäljempänä olevassa kaaviossa esitetään varojen jakautuminen elpymis- ja palautumistukivälineen kuuden pilarin kesken. Elpymis- ja palautumistukivälineen ainutlaatuinen piirre on jäsenvaltioiden sitoutuminen uudistusten toteuttamiseen. Uudistukset muodostavatkin lähes kolmanneksen kaikista jäsenvaltioiden elpymis- ja palautumissuunnitelmiin sisältyvistä toimenpiteistä. Ne ovat ratkaisevan tärkeitä, jotta voidaan luoda oikeanlaiset puitteet investointien mahdollistamiseksi ja nopeampien ja laajempien vaikutusten aikaansaamiseksi, rajatylittävät kasvuvaikutukset mukaan lukien. Elpymis- ja palautumistukivälineen lainoja on edelleen runsaasti saatavilla, joten jäsenvaltiot voivat halutessaan saada lisätukea.

Kaavio 3: Elpymis- ja palautumistukivälineen varojen jakautuminen eri pilareihin⁴⁸

Lähde: Komission yksiköt. Määrät liittyvät vuonna 2021 hyväksytyihin 22 elpymis- ja palautumissuunnitelmaan. Selitykset: Pylväiden tummempi osa edustaa toimenpiteitä, jotka liittyvät ensisijaisiin toiminta-aloihin, ja vaaleampi osa toissijaisiin toiminta-aloihin liittyviä toimenpiteitä.

EU:n pitkän aikavälin talousarvio vuosille 2021–2027 ja muut välineet tukevat siirtymää merkittäväällä tavalla. Kuten Euroopan vihreän kehityksen investointiohjelmassa⁴⁹ todetaan, unionin tavoitteena on saada EU:n talousarvion ja siihen liittyvien välineiden avulla liikkeelle seuraavan vuosikymmenen aikana vähintään 1 biljoona euroa kestäviin sijoituksiin. Tämä määrä sisältää InvestEU-ohjelmaan sisältyvillä EU:n

⁴⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17).

⁴⁸ Nämä kuusi pilaria esitetään elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 3 artiklassa.

⁴⁹ Tiedonanto ”Euroopan vihreän kehityksen investointiohjelma”, COM(2020) 21 final.

talousarviotakuilla hankittavan julkisen ja yksityisen rahoituksen. Vuosien 2021–2027 talousarviosta 30 prosenttia käytetään vihreän siirtymän tukemiseen muun muassa koheesiopolitiikan ja yhteisen maatalouspolitiikan kautta mutta myös LIFE-ohjelman, oikeudenmukaisen siirtymän mekanismien sekä innovaatio- ja nykyaikaistamisrahastojen kaltaisten erityisohjelmien kautta. InvestEU-ohjelmalla tuetaan investointeja digitaalisiin infrastruktuureihin, teknologioihin ja osaamiseen erityisesti tutkimuksen, innovoinnin ja digitalisaation politiikkaikkunan kautta. Digitaalista muutosta tuetaan myös muilla EU:n varoilla, erityisesti koheesiopolitiikan, Horisontti Eurooppa -puiteohjelman, Digitaalinen Eurooppa -ohjelman ja Verkkojen Eurooppa -välineen avulla.

5. PÄÄTELMÄT

Euroopan kohtaamat globaalit haasteet tarjoavat tilaisuuden jatkaa määrätietoisesti työtä talouden muutoksen toteuttamiseksi ja vahvistaa yhteistyötä kansainvälisten kumppanien kanssa. EU:n talouden muutos tapahtuu tilanteessa, joka on geopolitiisesti epävakaa ja jossa on uusia maailmanlaajuisia haasteita, kuten covid-19-pandemia, Venäjän hyökkäys Ukrainaan, ilmastokriisi ja energian hintojen nousu. Nämä kehityssuunnat korostavat tarvetta tehostaa vihreän ja digitaalisen siirtymän toteuttamista osallistavalla tavalla sekä parantaa unionin häiriönsietokykyä ja kriisivalmiutta. Sisämarkkinat ovat unionin talouden sopeutumiskyvyn tärkein tekijä, minkä vuoksi niillä on keskeinen merkitys näiden tavoitteiden saavuttamisessa ja mahdollisten häiriöiden vaimentamisessa.

Tavoitteista vallitsee vahva yksimielisyys. Niiden toteuttaminen edellyttää investointeja ja uudistuksia kaikissa jäsenvaltioissa. Investointeja olisi lisättävä huomattavasti, ja niitä olisi täydennettävä kunnianhimoisilla uudistuksilla, jotta saadaan aikaan tavoitellut tulokset sekä talouden että laajempien yhteiskunnallisten tavoitteiden osalta. Investoinnit ja uudistukset ovat molemmat yhtä tärkeitä. Niiden on oltava EU:n tasolla kaikilta osin yhdenmukaisia ja niitä on koordinoitava tiukasti, jotta ne voivat tukea toisiaan ja jotta voidaan välttää eroavuudet jäsenvaltioiden välillä ja lujittaa sisämarkkinoita.

Viranomaisten olisi sekä EU:n tasolla että kansallisella ja aluetasolla pyrittävä luomaan investoinneille suotuisa liiketoimintaympäristö. Yksityisiä investointeja olisi lisättävä myöntämällä kohdennettua rahoitustukea ja julkisia investointeja olisi edistettävä samalla kun turvataan julkisen talouden terveys. Koska valtaosa investoinneista tulee yksityiseltä sektorilta, on tärkeää luoda olosuhteet, joissa yksityinen rahoitus voidaan kanavoida tehokkaasti sellaisiin taloudellisiin toimintoihin, jotka edistävät hiilen käytöstä luopumista, digitalisaatiota ja talouden sopeutumiskykyä. Julkisilla investoinneilla ja uudistuksilla voidaan parantaa velkakestävyyttä, jos ne ovat laadukkaita ja kasvua tukevia. Velanvähentämisstrategioissa olisi keskityttävä julkisen talouden vakauttamiseen, julkisen talouden laatuun ja koostumukseen sekä kasvun edistämiseen. Parhaillaan käynnissä oleva Euroopan talouden ohjauksjärjestelmän uudelleentarkastelu tarjoaa tilaisuuden parantaa EU:n finanssipoliittisten sääntöjen vaikuttavuutta ja varmistaa, että niiden avulla voidaan kannustaa jäsenvaltioita toteuttamaan unionin yhteisten tavoitteiden mukaisia investointi- ja uudistustoimia, samalla kun turvataan terve julkinen talous. Tätä varten on tärkeää varmistaa julkisen talouden valvonnan ja talouspolitiikan koordinoinnin johdonmukaisuus ja huolehtia siitä, että jäsenvaltioiden investointi- ja uudistustoimet samoin kuin kansalliset ja EU:n tavoitteet ovat keskenään yhdenmukaisia.

EU:n kansalaisten vaurauden ja hyvinvoinnin turvaaminen edellyttää, että toteutetaan oikeudenmukainen ja osallistava siirtymä kohti vihreämpää ja digitaalisempaa tulevaisuutta ja vahvistetaan samalla sosioekonomista selviytymiskykyä epävakaa

maailmassa. Koordinoituilla ja toisiaan täydentävillä toimilla, mukaan lukien kansalliset julkisen talouden toimet ja EU:n talousarviotoimet, voidaan saada aikaan suurempi vaikutus ja edistää investointeja strategisesti tärkeillä aloilla, joilla on vahva rajatylittävä ulottuvuus, niin että voidaan tuottaa eurooppalaista lisäarvoa. Asettamamme kunnianhimoiset tavoitteet voidaan saavuttaa vain pitkän aikavälin toimilla, joihin osallistuvat kaikki toimijat sekä EU:n tasolla että kansallisella ja aluetasolla. Yhteisten tavoitteidemme saavuttaminen edellyttää kauaskantoista visiota ja koordinoitua lähestymistapaa. Sitä varten tarvitaan perusteellista pohdintaa sellaisten konkreettisten painopisteiden määrittämiseksi, jotka ovat yhteisiä paitsi EU:lle ja sen jäsenvaltioille myös koko maailmalle. EU:n ja jäsenvaltioiden viranomaisten on tehtävä johdonmukaista yhteistyötä yksityisen sektorin toimijoiden kanssa kaikilla aloilla kilpailukykyisen kestävyuden vahvistamiseksi.